MORDBRAND?

STOCKHOLM den 15. Den stora eldsvådan vid Gottorps gård utanför Malmö misstänkes enligt D. N. vara anlagd. Länspolisen har verkställt undersökning på platsen, men resultatet är ännu icke klart. Mycket tyder dock på att mordbrand föreligger. Polisen har haft en del personer i förhör och kommer ytterligare att förhöra några.

PROTESTER MOT UTÖKNINGEN AV ANTALET RÅDSPLATSER.

STOCKHOLM den 15. Till D. N. telegraferas från London: I diplomatiska kretsar påstås, att svenska regeringens protest mot någon utökning av antalet ständiga platser i folkförbundsrådet kommer att understödjas av Schweiz. Schweiziska regeringen har i strängt inofficiell form underrättat övriga regeringar härom.

EN LIKA SLUG SOM OÄRLIG BANKIR.

ROM den 15. Enligt Popolo di Roma lär bankir Bombi, som förskingrat 150 millioner lire, ha flytt till Oslo. Någon utlämningstraktat mellan Italien och Norge existerar icke.

TILL BOTTEN I FALSKMYNTERIAFFÄREN?

Bethlen och Teleki förhöras.

BERLIN den 15. Enligt telegram från Budapest har ministerpresidenten Bethlen och greve Paul Teleki kallats inför parlamentets undersökningsutskott för att vid dess nästa sammanträde svara i falskmynteriaffären.

VALBRÅK I RUMÄNIEN.

PARIS den 15. Enligt telegram till tidningarna från Bukarest ha våldsamma oroligheter förekommit vid valen. Tre personer ha dödats och tjugu sårats vid sammanstötningarna.

VÄDERLEKEN.

Sammanfattning av väderleksförhållandena i dag i norra Europa.

Högt lufttryck i östra Tyskland, lågt vid Island, har stigit på västra Island, fallit på Nordsjön. Väderleken har en tämligen stadig karaktär.

Utsikter: Frisk vind S—W, tilltagande. Sannolikt dimma. Uppehållsväder. Temperaturen stigande.

Södra Gotlands lantbruksklubb

höll i lördags sitt årssammanträde i folkhögskolan i Hemse. Trots det dåliga vädret hade ett ganska stort antal deltagare infunnit sig, vilket väl till stor del berodde på det rikhaltiga programmet, som upptog flera brännande frågor.

Sammanträdet öppnades av lantbr. Joh. Johansson, Gardarve i Fardhem, ordf. för dagen, som hälsade deltagarna välkomna och erinrade om, att dagens brännande fråga för jordbrukarna är: "Med hurudana åkdon få vi lantbrukare trafikera de vägar vi själva underhålla?", vilken fråga även under sammanträdets gång skulle diskuteras.

Härefter skred man till årsmötesförhandlingar: Av årsberättelsen framgick, att klubben f. n. har 49 medlemmar. Inkomsterna under året ha belöpt sig på kr. 387: 65 med en behållning av kr. 144: 97. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet. I styrelsen för 1926 omvaldes lantbr. H. N. Hermanson, Havor i Havdhem (ordf.), rektor Rich. Löfvenberg, Hemse, lantbrukarna Ant. Jacobsson, Bölske I Eke, och Edw. Dahlgren, Hägvalde i Gerum, samt dir. Edw. Wahlgren, Hageby i Etelhem. Till revisorer omvaldes nämndemännen Hugo Pettersson, Myrunge i Linde, och W. Cedergren, Hulte i Hemse, med lantbr. Herm. Andersson, Ringome i Alva, som suppleant. Till ordf. vid nästa sammanträde valdes lantbr. Gunnar Jacobson, Bosarve i Hablingbo, med lantbr. Ax. Pettersson, Gudings i Eke, som vice ordf. Till nya medlemmar av klubben invaldes veterinär Birger Helling i Roma och lantbr. H. Hult, Hallvede i Eke.

Härefter inledde landsfiskal T. Hanéll den första frågan på programmet:

Bredden på hjulskenorna.

Tal. delgav först lagens nuvarande innehåll samt framkastade tanken på att för framtiden slopa den nuvarande skillnaden på 1- och 2-spända forslon och helre låta vagnens bärkraft vara den bestämmande. Det skulle i så fall bliva beskattningstvång på alla fjädrade vagnar, ty det var endast dessa, det här var fråga om, och alla vagnar, vilkas bärkraft ej överstege en viss tyngd, t. ex. 800 kg., skulle få en nummerplåt eller dylikt som bevis på, att de tingo hava en mindre skenbredd än 7 cm.

Den följande diskussionen, som blev synnerligen livlig, inleddes av

landstingsman Joh. Johansson, Gardarve i Fardhem, vilken delgav, vilka mot varandra stridande uppfattningar, som förekomme i frågan bland de myndigheter, som hördes förrän lagen år 1915 av landstinget antogs. Tal. menade, att om hr Hanells förslag antoges skulle det bliva en svassa bråk. Bäst är, att alla fjädrade vagnar undantages från lagen.

Lantbr. Ant. Jacobsson, Bölske i Eke, framhöll som sin åsikt att om de fjädrade vagnarna ej skulle falla under lagen, kunde lagen helt och hållet slopas, ty allt transporteras snart med fjädrade lastdragare. Instämde f. ö. i landsfiskal Hanélls förslag.

I detta instämde även hr Hermanson, Havor, som trodde att trafiken numera var större med fjädrade än med ofjädrade vagnar. Tal. erinrade hr Johansson i Garda om, att han för ett år sedan framhållit, att vagnarna (och då naturligtvis i första hand de smalskenade) gräver sönder vägarna, och bilarna kratade upp smörjan. Förordade att vid besiktningen en viss gräns sattes för fjädrarnas sammanförande, t. ex. 1 eller 1 ½ dm.

Lantbr. Efr. Larsson, Simunde i Vamlingbo, ansåg 800-kg.-gränsen alldeles förkastlig och instämde i hr Johanssons förslag.

Disp. Osc. Rosvall, Klintebys i Klinte, anslöt sig till hr Hanélls förslag, men det fick endast vara som övergång och ej för all framtid.

Lantbr. Herm. Larsson, Smitts i Garda, fäste uppmärksamheten på att många åmåbrukare använde sina resvagnar vid mjölkkörning, och det vore orimligt att sätta 7-cm.-skenor på dem.

Hr Hanéll: Resvagnar falla inte under lagen, även om de någon gång användas för lastkörning.

Hr Hermanson: I så fall kunna alla mjölkvagnar bli resvagnar, om man t. ex. målar dem i ekfärg, sätter stoppade sitsar på dem och kör ut med familjen någon gång ibland. Ett sådant undantag kan åstadkomma tvistigheter.

Lantbr. Hj. Jacobsson, Ringome i Alva, framhöll, att vi underhålla våra vägar själva, och då bör man inte heller vara så förfärligt nogräknad.

Hr Johansson: Hr Hanélls förslag kommer att bli krångligt i praktiken. Bemötte hr Hermanson med att fjädrade åkdon ej korpa upp vägarna såsom ofjädrade. K. befinner navarande medgivande kunde tal. med gott samvete gå med på.

F. riksdagsman Th. Hansén, Bonsarve i Vamlingbo: Frågan kommer nog åter före i landstinget i höst, men vi böra vara eniga innan dess. Ansåg hr Hanélls förslag ha vissa förtjänster, men mjölkvagnarna böra alltid stå utanför lagen. Fjädrade eller ej spelar ej så stor roll, belastningen är det viktigaste.

Landstingsman Joh. Ahlsten, Kopparve i Alva, ansåg däremot besiktningstvånget svårt att genomföra. Det blir för mycket väsen och för litet ull. De fjädrade vagnar, som nu finnas, böra få vara som de äro, men de som efter 1 jan. 1927 tillverkas och vilkas bärkraft beräknas till mer än 1,200 kg. böra vara försedda med 7-cm.-skenor. Vi böra anpassa oss efter förhållandena.

Hr Jacobsson, Ringome, misstänkte, att flera blad kunde påläggas fjädrarna efter besiktningen, om hr Hanells förslag antoges, vilket emellertid hr Hanéll besvarade med att bladen vid besiktningen kunna räknas.

Hr Hermanson framhöll att farten, med vilken vagnarna framföras, är den bestämmande på slitningen av vägarna, och fjädrade vagnar framföras i regel med större hastighet än ofjädrade. I Skåne användes numera så gott som endast fjädrade åkdon, och vi komma nog dithän vi också.

Hr Johansson föreslog nu en maximivikt för alla fjädrade vagnar av 1,200 kg. för att undgå lagen.

Lantbr. R. Segergren, Vamlingbo, förordade en gyllene medelväg av 6 cm. skenor och ingen plåt, men hr Hanéll upplyste att minimibredden, som kunde förekomma enligt lag, var 7 cm.

Hr Efr. Larsson instämde i hr Ahlstens förslag.

Hr Hanéll menade, att då komme man alltid att säga att vagnarna voro byggda före 1927, vilket emellertid inte hr Ahlsten ville gå med på. Vi äro inga bolsjeviker heller; när vi veta vad lagen säger, så föga vi oss därefter, 800-kg.-vikten är orimlig. Ingen bygger numera så kloena fastvagnar.

Hr Hermanson tyckte, att det varit en övergångstid på 10 år, och den borde kunna räcka.

Hr Hanéll höll ej strikt på 800 kg. Hade endast nämnt denna siffra för att få ett tal att röra sig med.

Lantbr. Ax. Pettersson, Gudings i Eke, tyckte, att det visst kunde behövas övergångstid, ty vi hava inte haft reda på vad lagen innehållit. Tal. gav exempel på att inte ens landsfiskalerna haft det, mot vilket hr Hanéll replikerade, att "vi kunna väl inte vara några levande lexikon."

Då den livliga diskussionen därmed förklarades avslutad, beslöt klubben uttala sig för hr Ahlstens förslag, att nu byggda vagnar försedda med fjädrar måtte undantagas från lagen, men att vagnar byggda efter den 1 jan. 1927 belagda med fjädrar och avsedda för tyngre belastning än 1,200 kg. skola förses med 7 cm. breda skenor.

Lantmanna- och konsumentkooperationens beröringspunkter.

Över detta diskussionsämne hölls inledningsföredraget av agronom A. G. Olofsson. Tal. förmenade, att dessa båda riktningar ej böra förenas. Men lantmännen äro också konsumenter. Skola vi då bilda en särskild lantmännens konsumentkooperation. Det vore nog ej lyckligt. Kooperativa förbundet är en god och sälskött affär, och en lantmännens särorganisation skulle aldrig uppnå K. F:s styrka. Men lantmannakooperationen har andra uppgifter: att anskaffa och avsätta de förnödenheter vi som lantmän röra oss med. Tal. manade att däri hålla tillsammans, så att vår röreise vinner respekt. Lantmannakoop. skall få en god kund i konsumentkoop. om vi blott hålla styft på prima varor. Tal. kritiserade K. F. för att det börjat handla med gödning och spannmål, vilket i framtiden kunde åstadkomma onödig strid.

Lantmannakoop. har mycket att lära av konsumentkoop., sade tal., då det gäller att hålla ihop och göra insatser i ekonomiskt avseende. Tanken på en överorganisation, som hölle tillsammans de båda kooperativa riktningarna, var uppe vid lantbruksställskapets möte i höstas, och en kommitté tillsattes för att underhandla med K. F. Önskligt är att man kunde enas till att dela upp arbetet på freidlig väg för att undgå strid.

Ingen följande diskussionen framhöll först

hr Hermanson, att det vore lyckligt, om vi kunde taga vara på konsumentkooperationens principer och tillämpa dem i vårt arbete. En av deras bästa sidor är stark kontroll. Något närmare samarbeta trodde tal. bleve svårt på grund av så skilda intressen mellan producenter och konsumenter, och att utan vidare kasta sig i armarna på konsumenterna vore kanske ej så lyckligt.

Dir. Nils Broander, Visby, sade sig ha kommit för att höra vilka tankar, som förefinnas, enär han är med bland de utsedda underhandlarna med K. F. Tal. hade goda intryck av lantmannakoop. Den stämpar inte på ett ställe. Men bättre kan det dock vara. K. F. arbetar till stor del med disciplinerat fackföreningsfolk. Producenten frågar efter var han köper billigast och säljer dyrast och dit går han. Detta gör det svårt för Centralföreningarnas ledning vid inköpen, då de ej kunna beräkna avsättningen. Fullständig sammankoppling med K. F. trodde inte heller tal. vore lyckligt.

Härefter avslöts diskussionen, och fick den utgöra svaret.

Den gotländska kvarnfrågan.

Inledaren i detta ämne var f. riksdagsman Th. Hansén. Anna under lång tid kommer spannmålen att vara gotlandsbondens viktigaste handelsvara, sade tal., varför det är viktigt att ordna avsättningen av den på ett tillfredsställande sätt. Nu är det långt ifrån tillfredsställande. Tal. hade tänkt sig att en gotländsk storkvarn skulle kunna göra något, men finns det något bättre, så ta vi det. Det arbetas i riksdagen för utförselbevis. Tal. hade som riksdagsman gått med på det, ty det är bättre att göra något än att ingenting göra, men själv trodde han inte att de skulle bota mycket.

En del mindre kvarnägare lära vara emot förslaget om storkvarn, enär de då skulle bli utan arbete. Storkvarnen skulle emellertid endast anlitas för saluspannmålen, och då behöva ej småkvarnarna frukta.

Tal. ville ha storkvarnen kooperativ, så att ej blott bönderna utan allt Gotlands folk skulle bli intressenter i den. Meningen är att med den få spannmålen dyrare och mjölet billigare.

Förste tal. i diskussionen var

hr Ahlsten. Han hade hört att K. F. ämnade bygga en kvarn till. Vi kunde föreslå dem att bygga den på Gotland. Klubben bör ställa en uppmaning till kommittén, som har att utreda frågan, att arbeta så fort och intensivt som möjligt.

Hr Broander: Denna fråga har förut varit uppe i Centralföreningen, särskilt i samband med inköpet av lägerhuset i Roma. Frågan gäller: kan en så liten kvarn, som lämpar sig för den gotländska spannmålsodlingen, bära sig? Det behövs ett grundkapital på minst en halv milliom kr. Beträffande utförselbevisen trodde tal., att de vore ett verksamt medel, ty det vore en säkerhetsventil för jordbrukarna mot prisfall.

Hr Hermanson ansåg, att grundfrågan borde formuleras: kan en storkvarn på Gotland betala mera för spannmålen än fastlandskvarnarna, och hr Broander tryckte på, att för att kunna motstå i konkurrensen är det nödvändigt att kunna betala mera.

Hr Hansén: Ja, det är just meningen. Går inte det, blir det naturligtvis inget av.

Hr Ahlsten: Skall kvarnen genast ansluta sig till trusten?

Lantbr. Art. Jacobsson, Gardarve i Fardhem, ansåg att Malmö stora valskvarn, som på sin tid inköptes av lantmannaförbundet, bör vara en läxa för bönderna. Vi böra tills vidare ställa oss avvaktande.

Sammanträdet beslöt att ej taga någon ställning till frågan, förrän den blivit närmare utredd.

Frågan om våra avelstjurar

inleddes av landstingsman Joh. Ahlsten, vilken framhöll vikten av att anskaffa tillräckligt goda avelstjurar för att nötboskapsskötseln skall bära sig. Sådana ha vi ej nu, och tjurföreningarna äro för små för att kunna inköpa dyrare. Alva tjurförening har föreslagit hushållningssällskapet att inköpa prima tjurar för att cirkulera bland tjurföreningarna och stanna ungefär ett år på varje plats. Tal. ansåg också att tjurarna inte borde bliva för gamla utan föreningarna böra avyttra dem i tid. Tal. förordade anordnande av tjurauktioner i likhet med Svenska Ayrshireföreningens. Det årliga behovet på Gotland är 12 à 17 tjurinköp. Denna verksamhet behöver organiseras.